„Armata a 14-a nu poate exista fără republica fantomă”

Interviu acordat de ministrul apărării al Republicii Moldova

I.: Domnule general de divizie Pavel Greangă, dumneavoastră ați fost conducătorul grupului din partea Moldovei la recenta întîlnire cu un grup din partea Rusiei în problemele legate de retragerea armatei a 14-a de pe teritoriul republicii noastre. După întîlnire a fost publicată o declarație a Ministerului Apărării. Ce ați putea adăuga la aceasta?

R.: Intr-adevăr, după cum se știe, recent a avut loc o întîlnire cu partea rusă în problemele retragerii armatei a 14-a din Moldova. Aceasta a fost nu o a treia rundă de negocieri, ci o întîlnire de lucru la nivel de experți, la care s-a desfășurat o activitate de pregătire pentru runda a treia a negocierilor. Da, am așteptat ceva mai mult de la această întîlnire — nu am avansat, din păcate, prea substanțial în problemele definirii statutului, stabilirii termenelor și procedurii de retragere a trupelor Federației Ruse, a armatei a 14-a. Am reușit să coordonăm unele articole ale viitorului acord, dar nu am ajuns la un numitor comun pe marginea altor articole. Asupra acestora urmează să lucreze delegațiile guvernamentale propriu-zise. Aici aș mai menționa, însă, ceva. Problema constă în faptul că nu se simte intenția Rusiei de a începe crearea condițiilor pentru retragerea armatei sale de pe teritoriul nostru. Spun aceasta pentru că ceea ce se face acum cu armata a 14-a va conduce, în opinia mea, la imposibilitatea practică de retragere a ei de pe pămîntul nostru, chiar de se va adopta o decizie în acest sens. De exemplu, în prezent are loc în stînga Nistrului recrutarea tinerilor pentru serviciul militar, după cum se știe, un număr mare de ofițeri nu vor să plece de acolo, sînt mulți subofițeri care intenționează, de asemenea, să rămînă în serviciul armatei republicii tiraspolene, nu se desfășoară nici o muncă pentru a convinge efectivul de realitatea că, în conformitate cu toate normele internaționale, respectîndu-se suveranitatea și independența Moldovei, armata trebuie să plece de pe teritoriul acestui stat.

Sau să luăm, de exemplu, declarațiile generalului Lebedi, comandantul armatei a 14-a, — cum că r.m.n. nu poate exista fără armata a 14-a, exact așa cum armata a 14-a nu poate exista fără republica de la Tiraspol. Dacă comandantul, împreună cu alți conducători de acolo, înțeleg în acest fel lucrurile, retragerea armatei apare iarăși ca problematică. In același sens trebuie subliniată poziția exprimată de Federația Rusă în cadrul negocierilor, ca și mai înainte, că retragerea armatei a 14-a trebuie corelată cu o așa-zisă soluționare politică a problemei zonei nistrene. Consider că poziția Rusiei în acest sens este greșită, deoarece reglementarea situației din zona nistreană este o chestiune internă a Moldovei. Nimeni din partea Moldovei nu-i amenință cu nimic pe locuitorii din stînga Nistrului. In privința atitudinii față de nemoldovenii republicii noastre nu l se poate reproșa, cred, nimic. Drept exemplu servește și faptul că în Ministerul Apărării avem angajați mulți ofițeri de naționalitate rusă, ucraineană, bulgară, bineînțeles dintre băștinași, nu mercenari. Avem persoane de naționalitate rusă în funcții de comandanți de brigadă, de subunități etc. Acești oameni au înțeles deja că trebuie învățată limba de stat, s-a produs, deci, o mutație pozitivă. In cadrul Forțelor Armate 2700 de militari frecventează, începînd cu 5 noiembrie, 154 de grupe pentru însușirea limbii române. Iar înainte de aceasta, alți ofițeri creaseră cu banii lor grupe și studiau limba de stat.

I.: S-a declarat, se pare, de mai multe ori că în Armata Națională a Moldovei vor putea fi primiți pentru serviciu militarii doritori din armata rusă, de aici?

R.: Da, am declarat în Parlament încă în aprilie, pe cînd eram ministru-adjunct al apărării, că sîntem gata să primim formațiunile armate din Transnistria în componența Forțelor noastre Armate, cu menținerea tuturor înlesnirilor prevăzute pentru ofițeri și subofițeri. Intre altele, a fost semnat recent un acord între Ministerul Apărării al Moldovei și cel al Rusiei, în care este prevăzut modul de satisfacere a serviciului militar de către ofițeri.

I.: Cum apreciați condițiile formulate de partea rusă la recenta întîlnire?

R.: Drept inacceptabile, bineînțeles. Ni s-a propus să discutăm un protocol de lucru, asupra căruia nu am realizat o înțelegere. După cum se știe, partea rusă a propus dizolvarea unor unități militare dislocate în partea de răsărit a Moldovei și transmiterea sau vînzarea către organele locale ale puterii a unei părți din mijloacele tehnice militare din aceste unități. Rusia include aici și o parte din fondul locativ, din fondul de cazări. Trebuie menționat că nu este vorba de unități de luptă, ci de unități auxiliare: unități de asigurare pentru luptă, unități de servicii, unități cu menire administrativă și de gospodărie, de pontonieri, de pionieri ș. a. Cu aceasta noi nu putem fi de acord, deoarece tratativele se desfășoară între guvernele unor state independente, și nu între un guvern și organe locale ale puterii. Tot aici ar trebui să mă refer și la un alt caz elocvent pentru a arăta poziția Rusiei. Am încheiat mai înainte un acord privind retragerea regimentului nr. 2 greu de pontonieri din Bender. Potrivit acestui acord, o parte din tehnica unității militare dislocate la Rîbnița, ce se proiectează a fi dizolvată, urmează să ne fie transmisă nouă, cum ar fi transportoare amfibii pe șenile ș. a. Am propus, deci, la întîlnire ca, în conformitate cu acordul, să introducem în protocol că regimentul respectiv se desființează, iar tehnica lui se retrage, în afară de partea prevăzută pentru transfer către Republica Moldova. Era vorba, deci, de a trece în protocol ceea ce prevede acordul deja semnat. Ei, imaginați-vă că partea rusă a refuzat categoric să accepte aceasta și chiar a insistat să fie scos regimentul respectiv din listă. Avînd în vedere toate acestea, ne-am opus propunerii de a transmite Tiraspolului balastul de care armata a 14-a vrea să se debaraseze, deoarece el ar putea fi folosit, totuși, într-o eventuală agravare a situației de acolo.

Am declarat clar părții ruse în cadrul întîlnirii și că recrutarea care se face acum în stînga Nistrului, în proporție de 65 la sută din premilitari, o considerăm drept o formă camuflată de pregătire a specialiștilor militari inferiori pentru viitoarele forțe armate ale Tiraspolului. Pentru că uitați-vă, ce se întîmplă. Acum ei mobilizează și pregătesc mecanici, operatori, tanchiști, artileriști, iar apoi vor pune mîna pe tehnică și se vor pomeni cu o armată gata închegată. E foarte simplu. Iar toate acestea arată în final, după cum am spus mai sus, că Rusia nu creează nici un fel de condiții pentru retragerea armatei sale din Moldova, cică, dimpotrivă, face totul pentru a împiedica evacuarea ei.

I.: Partea rusă a invocat argumentul inexistenței deocamdată a unei înțelegeri cu Ucraina în privința tranzitării, prin teritoriul acesteia, la o eventuală retragere, a unităților și tehnicii Federației Ruse. Ce puteți spune despre aceasta?

R.: Adevărul este că, de obicei, cînd Rusia are nevoie să tranziteze teritoriul ucrainean cu garniturile de tren, să-i survoleze teritoriul sau să schimbe forțele de menținere a păcii, ni se adresează și nouă, și Ucrainei, noi coordonăm cu statul vecin și dăm o confirmare. Și întotdeauna problema se rezolvă. In acest sens se realizează ușor o înțelegere.

I.: S-a scris deja în presă că în conformitate cu o înțelegere realizată între Republica Moldova și Rusia, brigada de rachete, dislocată în cetatea Tighinei, urmează să fie retrasă pînă la finele anului curent. Dar că nu se exclude amplasarea, prin penetrare înainte de evacuarea brigăzii respective, a unei brigăzi de infanterie motorizată a republicii de la Tiraspol. Cum puteți comenta aceasta?

R.: Un pericol în acest sens există, bineînțeles, întotdeauna. Dar cred că avîndu-se în vedere că Benderul se află în zona de securitate, toate problemele legate de dislocarea formațiunilor armate pot fi rezolvate numai prin comisia unificată de control. Conform acordului, orășelul militar se transmite Ministerului Apărării al Moldovei. Și trebuie să rămînem siguri că va fi așa. Dar dacă se și va întîmpla să pătrundă încolo separatiștii, aceasta va însemna încălcarea grosolană a acordului și tensionarea cu bună știință a situației. Ar însemna o sfidare la adresa noastră.

I.: Rusia a declarat că ar fi nevoie de 2 ani pentru retragerea armatei sale de aici. Dumneavoastră, ce spuneți?

R.: După cum a declarat și Președintele republicii, și Ministerul Apărării, armata trebuie retrasă neapărat pînă la 1 ianuarie 1994. Pentru că nu se poate ca trupe ale unui stat străin să se afle pe teritoriul unui alt stat, independent, cum este Moldova, mai ales cînd ele nu au un statut clar definit. A mai rămas, este adevărat, un an. Considerăm că dacă se va dori, se va face.

I.: In acest caz, se impune accelerarea negocierilor. Ce pași vor fi întreprinși în continuare?

R.: La ultima întîlnire, din septembrie, s-a spus că o nouă rundă, la nivelul delegațiilor, va avea loc în noiembrie. Vedem că această lună a trecut. O altă dată încă nu a fost fixată, de aceea nu pot spune acum ceva exact. Dar, sigur, negocierile trebuie accelerate. Și, într-o altă ordine de idei, aș mai adăuga ceva. Sînt convins că Rusia și Tiraspolul fac o greșeală. Cînd adepții Tiraspolului, în frunte cu Andreeva, capturau arme de la armata a 14-a, ei credeau că aceste arme aveau să-i apere în fața unui pericol care, de fapt, era imaginar. Evoluțiile le cunoaștem. Acum se face aceeași greșeală — se crede că armata a 14-a îi va apăra. Insă cea mai bună apărare este de a găsi modalitatea de conviețuire într-un singur stat. Iar eu consider că poporul de pe ambele maluri ale Nistrului își dorește exact acest lucru. O altă cale nu există. Altminteri acolo vor fi mereu tensiuni, va exista mereu sol fertil pentru noi conflicte, inclusiv peste 20 de ani, peste o generație-două. Aceasta trebuie să o înțeleagă liderii de la Tiraspol. Deocamdată însă ei nu înțeleg. Ca exemplu servește și faptul că după semnarea Convenției de la 21 iulie, cînd trebuia începută pregătirea pentru soluționarea politică a problemei, Tiraspolul a inițiat acțiuni în cu totul altă direcție: crearea de structuri statale, de ministere, a unui sistem vamal etc.

I.: Și, totuși, în aceste condiții, ce ieșire din situație poate fi găsită pentru a se obține retragerea armatei a 14-a?

R.: Armata a 14-a are un rol net destabilizator în situația pe care o avem în zona nistreană. Ea trebuie retrasă neapărat, pentru că nici măcar nu respectă statutul de neutralitate, care ar permite o vreme să o mai suportăm aici. Ea este, vădit politizată — atît comandanții, cît și efectivul. Următorul pas îl va constitui continuarea negocierilor, dar se pare că nu va fi ușor, deoarece noi nu vom accepta condițiile formulate de partea rusă. Nu există nici un motiv pentru a le accepta. La noi nu se încalcă drepturile minorității ruse, după cum declară Rusia, — nimeni din comunitatea internațională nu ne-a învinuit de aceasta, dimpotrivă, se încalcă drepturile băștinașilor în stînga Nistrului, de aceea vom rămîne fermi în poziția noastră.

I.: Pentru că într-un prim-plan au apărut problemele legate de Forțele Armate ale Moldovei, se discută și doctrina militară a republicii, spuneți-ne cum se desfășoară procesul lor de formare.

R.: Da, într-adevăr, toate acestea au loc acum. Se știe că există deja baza juridică pentru crearea Forțelor noastre Armate. A fost adoptat pachetul de legi necesar pentru aceasta. Recent, la colegiul ministerului am discutat proiectul concepției formării în continuare a Forțelor Armate și Apărării republicii. Inițial se proiecta un efectiv al Forțelor Armate de pînă la 20 mii de oameni. Acuma, însă, luîndu-se în considerație mai mulți factori, inclusiv financiar-economici, am ajuns la cifra de 10 mii. Intenționăm să avem în dotarea armatei noastre tancuri, transportoare blindate, mașini de luptă pentru infanterie, mijloace moderne de transmisiune, rachete antitanc dirijate, artilerie etc.

Iar construirea Forțelor noastre Armate și concepția amintită sînt în strictă conformitate cu doctrina militară a Moldovei, care se bazează pe principiul suficienței rezonabile pentru apărare. Doctrina militară elaborată a fost aprobată de Guvern și de Comisia parlamentară pentru securitatea statului și problemele militare, acum urmează să fie supusă dezbaterilor parlamentare. Și aș vrea să mă refer aici la un aspect al ei. Este vorba de serviciul militar pe bază de contract. Am prezentat în susținerea acestui principiu calculele necesare, făcute pe baza a două batalioane experimentale, care au demonstrat că serviciul pe bază de contract ne va costa mai puțin decît cel obligatoriu în termen, unde procesul de instruire este ciclic și necesită mereu adaptări, iar, în consecință, mari cheltuieli. Observările și calculele verificate și confirmate au arătat că batalionul angajat pe contract înregistrează anual economii în sumă de peste 26 milioane de ruble. Ca să nu mai vorbesc de o permanentă și sporită pregătire de luptă a batalionului cu angajați pe contract. Mai există și problema lipsei unei adecvate baze materiale de aplicație pentru instruirea continuă a noilor contingente de tineri, în cazul menținerii serviciului militar obligatoriu.

I.: Ce alte puncte importante cuprinde doctrina militară de apărare a Moldovei?

R.: M-am referit ceva mai înainte la noua noțiune, cea de forțe pentru apărarea teritorială. Oportunitatea lor în Forțele noastre Armate se explică prin faptul că în componența acestora sînt trei brigăzi și, dacă ne uităm pe hartă, ele nu vor putea îndeplini sarcina de apărare a statului. Fiecare dintre ele poate acționa într-o zonă pe linia frontului pe o distanță de vreo 15 kilometri. Dar s-ar putea să apară o necesitate mai mare, de apărare de-a lungul întregului teritoriu. De aceea neam gîndit ca pe lîngă aceste brigăzi, care vor rezolva probleme pe direcțiile principale, unde va apare pericolul, să existe și un fel de forțe de apărare teritorială. Avîndu-se în vedere că pentru noi cele mai importante vor fi operațiunile de luptă defensivă, forțele respective vor putea îndeplini sarcinile de apărare a frontierei pe anumite direcții, de neutralizare a grupurilor de diversiune sau de contracarare a acțiunilor detașamentelor aeropurtate etc. Ele se vor putea crea după principiul raion sau județ. O parte din ele se vor subordona brigăzilor, urmînd să opereze numai în caz de pericol, pentru că pe timp de pace vor fi numai în rezervă, iar o parte vor fi la dispoziția executivelor raionale sau județene. Toate deciziile cu privire la aceste forțe vor fi luate de comandamentul militar al FA ale republicii. In caz de necesitate, ele se vor constitui în companie, batalion, în alte formațiuni militare și vor îndeplini misiunile pe care i le va da comandamentul de apărare al raionului, care se va crea și el în cazuri speciale.

I.: Cum credeți, în ce puncte partea rusă ar putea face concesii în cadrul negocierilor asupra retragerii armatei?

R.: Dispunem în general de unele informații în acest sens, dar este greu să întrevezi cum vor evolua tratativele. Una, însă, este clar — că delegația Moldovei nu va accepta nici un fel de compromisuri în defavoarea statului nostru, pentru că este vorba de interesele naționale. Noi ne anunțăm deschis intențiile și condițiile. Considerăm declarația părții ruse, făcută în cadrul ultimei întîlniri — precum că ea va soluționa în mod unilateral problemele supuse examinării în cadrul negocierilor — drept o ignorare a propunerilor noastre care, se știe bine, sînt în spiritul relațiilor interstatale și normelor internaționale.

I.: Ce face Ministerul Apărării pentru internaționalizarea problemei retragerii armatei a 14-a de aici și sensibilizarea opiniei publice mondiale în vederea obținerii sprijinului ei în acest sens?

R.: Rămînem conștienți de faptul că în această direcție trebuie să desfășurăm o activitate amplă și intensă. Sîntem prezenți la forurile internaționale unde ne putem exprima poziția în această problemă, avem întîlniri cu reprezentanți oficiali ai diferitelor state, veniți în vizite în Moldova sau care se află la ambasadele de la București ori Moscova. Pregătim într-o perspectivă și o consistentă conferință de presă cu o largă participare a membrilor Guvernului, activăm împreună cu comisiile parlamentare. ne-am pronunțat pentru invitarea aici a trupelor ONU, CSCE, ținem legături cu massmedia de peste hotare. Trebuie să spun, însă, că ne-am dori reacții mai evidente din partea opiniei publice mondiale. Dar pentru aceasta, repet, trebuie să lucrăm intens.

— Vă mulțumesc și vă urez fermitate.

Consemnare:
Vitalia PAVLICENCO.
(Moldova-pres.)

---

3 DECEMBRIE — ZIUA INTERNAȚIONALĂ A INVALIZILOR

ARHIVA SECURITATE